FOR DEFENSE
BUY
UNITED STATES
SAVINGS BONDS
AND STAMPS

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME
AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY
SLOVENIAN MORNING DAILY NEWSPAPER
NO. 92 CLEVELAND, O., MONDAY MORNING, APRIL 20, 1942 LETO XLV. — VOL. XLV.

Japonska je okusila prve naše bombe

V soboto opoldne so prihrumeli nad Japonsko težki bombniki, ki so metali bombe na štiri japonska mesta v okrožju 1,000 milj. Dasi Japonci trdijo, da so bili to ameriški bombniki, pa uradni Washington molči in pusti osišče v ugibanju, čigavi bombniki so to bili in od kje so prileteli.

Japonci, ki trdijo da so bili to ameriški bombniki, ugibljejo, če so prileteli s kakega nosilca letal, ali tajnih zrakoplovnih pristanov na Filipinih, ali iz Aleutskih otokov. Ameriške avtoritete pa molče. Podrobnosti o tem drznem napadu ameriških ali zavezniških bombnikov ne bodo dane v javnost še par dni. Ameriške avtoritete ne bodo dale nobenih poročil v javnost, dokler ne bodo ti bombniki zopet na varnem, ali katerih oporišča ne bodo več važna za sovražnika.

Naj bodo že katerikoli bombniki, fakt je, da je bil ta napad eden najbolj drznih podvzetij v tej vojni. Prileteli so opoldne, pri belem dnevu v izdatnem številu. Metali so štirifuntne zažigalne in razstreljive bombe na najvažnejša japonska mesta.

Bombe so padale na Tokio, glavno mesto Japonske, ki šteje 7,000,000 prebivalstva, na Yokohamo, pristanišče 18 milj od glavnega mesta in glavno oporišče japonskega bojnega ladjevja ter na mesti Nagoya in Kobe, kjer je središče za izdelovanje bojnih letal. Svarilne sirene so tudile več ur v raznih krajih japonskega otoka, medtem ko so padale bombe na poslopja gosto obljudenih mest.

Radio iz Tokia trdi, da bombe niso napravile dosti škode in da so padale večinoma na šole, bolnišnice in na stanovanjske hiše v predmestju—to so tipična poročila osišča glede sovražnih napadov.

Toda med vrsticami teh poročil se lahko bere o izdatni škodi, ki so jo napravili zavezniški bombniki. Že to, da so Japonci po končanem napadu povedali narodu, "da je cesarjeva družina na varnem," kaže o splošni zmešnjavi, ki so jo povzročili bombniki, ker le v slučaju največje sile se izjavlja o varnosti cesarjeve družine.

Japonsko časopisje svari narod, naj bo pripravljen za ponovne zračne napade, "dokler bodo imele Zed. države nosilce letal." To očitno kaže, da pripisujejo Japonci napad ameriškim bombnikom.

Časopis Yomiuri v Tokiu piše: "Zdaj, ko so Zed. države napadle Japonsko ozemlje prvič v zgodovini, se mora japonski narod trdno zavzeti, da popolnoma stre Anglijo in Zed. države."

Tokio poroča, da so pričeli bombniki z napadom ob 12:30 popoldne v soboto in da so svarilne piščali naznanjale, da je vse varno, šele tri ure in 20 minut zatem. Dalje se zatrjuje iz Tokia, da se je na bombnikih, ki so napadli Tokio in Yokohamo, razločno videlo plave zvezde, katere imajo ameriški bombniki naslikane na krilih.

Naborne komisije so pripravljene za registracijo moških od 45 do 65 leta

Vseh 51 nabornih komisij v okraju Cuyahoga naznanja, da so pripravljene za registracijo 100,000 moških v starosti od 45 do 65 leta. Z registracijo bodo pričeli v soboto, nadaljevali v nedeljo in pondeljek. Na publiko pa apelirajo, naj posodi za te svrhe pisalne stroje, kjerkoli mogoče, ker je veliko pomanjkanje istih.

Ti registriranci bodo dobili serijske številke, toda niso obvezani za vojaško službo. Dobili bodo vprašalne pole, na katere bodo označili svoje delavske ali profesijonalne zmožnosti. Pozneje se bo morda od teh moških zahtevalo, da spremene svoje delo, ako se bo njih zmožnosti potrebovalo v vojni industriji.

Registracija bo v soboto in nedeljo od poldne do 6 zvečer in v pondeljek od 7 zjutraj do 9 zvečer.

Delavska tajnica vidi mobilizacijo žensk za razna dela v industriji in drugod

Boston. — Delavska tajnica Perkins je imela v tem mestu govor, v katerem je poudarjala, da bodo morale Zed. države mobilizirati žensko in moško delovno moč. Vedno večje zahteve za delo v vojni industriji se bodo pojavile v mesecih po letošnjem avgustu, pravi Miss Perkins. Žensko delovno moč se bo porabovalo v trgovini, perilnicah, restavrantih in garažah na busih in drugih vsakdanjih delih, odkoder bodo moški vzeti v armado. Do konca tega leta bo 15,000,000 oseb zaposlenih v vojni industriji in od teh bo od 2 do 3 milijone žensk, zatrjuje delavska tajnica.

Država Ohio bo razdelila $2,000,000 med mesta

Columbus, O. — Governer Bricker je naznanil, da bo vzel iz sklada za državni relif $2,000,000 in denar razdelil ohijskim mestom za civilno obrambo. Delež, ki ga bo dobil okraj Cuyahoga, znaša $528,692.

Seja mladinskega zbora

Nocoj ob pol osmih bo seja mlad. pevskega zbora SDD na Waterloo Rd.

KDO SE HOČE PRIGLASITI, DA BI POMAGAL PRI REGISTRACIJI?

Slovenska delavska dvorana na Prince Ave. je dala zastonj na razpolago svoje prostore za registracijo onih, ki so v starosti od 45 do 65 leta. Registracija bo na 25. in 26. aprila med 12 opoldne in 6 zvečer, ter na 27. aprila od 7 zjutraj do 9 zvečer. [illegible] za naborno komisijo 29. distrikta, ki bo imel na razpolago tudi dvorano Ameriške legije na [illegible]30. cesti in Kinsman Rd. Naborna komisija se obrača na naše ljudi, da bi se priglasili prostovoljno in pomagali pri registraciji na enega izmed omenjenih dnevov, ali pa vse tri dni, če mogoče.

Kdor je pripravljen žrtvovati nekaj ur, naj se priglasi pri oskrbniku Slovenske delavske dvorane, Mr. Bubniču, ali pri odvetniku Mr. Frank Opaškarju, ali stopi v dogovor s članom naborne komisije, Mr. Karlom, RA-5914.

Potrebuje se najmanj 50 oseb za to patriotično dolžnost. Toda vsak, ki se namerava priglasiti, mora biti vešč v čitanju in pisavi angleškega jezika.

Roosevelt je ustvaril odbor ki ima oblast mobilizirati vso delovno silo

Washington. — Predsednik Roosevelt je ustvaril odbor, sestoječ iz devetih članov, ki ima pravico mobilizirati moško in žensko delovno silo za vojno produkcijo. Na čelu tega odbora je Paul V. McNutt, bivši governer Indiane.

Uradno se poroča, da ta odbor ne bo ukazal prisilno delo, ampak bo skušal dobiti seznam vseh dela zmožnih oseb in kako bi te najbolj pomagale vojni industriji.

Ta odbor bo imel oblast nad posredovalnicami za delo in bo imel tudi nalogo gledati, da bo dovolj dotoka delavcev na kmetije in v industrije.

K vojakom

Frank Ajnik iz 9603 Prince Ave. bo odšel 25. aprila k vojakom. Želimo mu vso srečo.

Seja Zadruge

Direktorij ima sejo nocoj ob 7:30. Ženski odsek pa jutri večer ob osmih.

Joliet. — Dne 6. t. m. je umrla Ana Papež, stara 51 let, ki zapušča moža, osem sinov in štiri hčere.

Nasveti, ki jih ne bomo slišali

V tem vojnem naporu slišimo od desne in leve te ali one praktične nasvete. Toda so nasveti, katerih ne bomo nikdar slišali na primer:

Da bi nam tovarne, ki izdelujejo ledenice, svetovale, da je stara ledenica še dovolj dobra.

Da bi nam banke svetovale, naj kupujemo za denar vojne bonde in znamke.

Da bi nam trgovci svetovali, naj kupujemo manj sladkorja in manj čaja.

Da bi nam gazolinske postaje svetovale, naj kupimo samo pol tanka gazolina.

Da bi nam pralnice svetovale, naj pazimo, da ne onesnažimo namiznih prtov, ker se pri pranju izrabijo.

Hitler se je s svojo ofenzivo zakasnil; vzrok je pomanjkanje moštva

London. — Pomanjkanje izurjenega moštva, padajoča morala nemškega naroda, neuspehi na ruski fronti, nesporazum med člani osišča, vse to je vzrok, da ni začel Hitler še s svojo dolgo napovedano ofenzivo.

Ujetniki, ki pridejo Rusom v roke, trdijo, da je moral Hitler porabiti na ruski fronti 40 do 50 rezervnih divizij, ki so bile sicer pripravljene za spomladansko ofenzivo. Dalje je gotov fakt, da pošilja Hitler v boj že fante pri 17 in 18 letih ter starejše moške, kar je zelo slab vojni material.

Feldmaršal Leeb, ki je načeloval armadi pred Leningradom, je bil odstavljen in njegovo mesto je zavzel general Kuechlen. To je znamenje, da Hitler ni zadovoljen s to fronto.

Morala nemškega naroda je zadnje čase zelo padla in sicer, ker dobivajo ljudje manjše porcije živil, ker jemlje armada iz tovaren dečke in starejše moške in jih pošilja na fronto in ker Angleži neprestano bombardirajo po Nemčiji ter s tem, kot se Nemci boje, pripravljajo pot za invazijo.

Lepo je bilo v Newburgu

Praznovanje 25 letnice društva Bled št. 20 SDZ je bilo prav lepo. Impozantna je bila povorka članstva in bratskih društev. Zelo lep je bil program na odru in potem zvečer pa sijajen banket v SND. Ta redka slavnost bo ostala udeležencem še dolgo v spominu in vsa čast gre odboru, ki se je toliko trudil, da je pripravil tako izboren program.

Trgovci na drobno, na debelo, hoteli, restavracije, pekarije lahko dobe listine za registracijo sladkorja naprej

Višje šole, kjer se bodo morali registrirati za dobavo sladkorja prodajalci na debelo in na drobno, restavracije, pekarije in drugi, ki potrebujejo sladkor v trgovske svrhe, bodo dobile registracijske pole že v torek in prizadeti jih lahko tam dobe. Na teh polah bo treba precej stvari navesti, zato se prizadetim svetuje, da si preskrbe te pole in jih izpolnijo doma pred registracijo, ki bo zanje 28. in 29. aprila.

Za predmestja ni še določeno, kje se bo vršila registracija, toda za Cleveland so določene sledeče šole za posamezne varde. To se tiče samo gori omenjenih trgovcev, hotelov, restavrantov in pekarij.

Odmerjevalni odbor 1: (varde 2, 5, 6, 7, 9 in 33) v šolah: James Ford Rhodes, John Marshall, Lincoln High.

Odmerjevalni odbor 2. (varde 1, 3, 4, 8, 10, 11, 12 in 31) v šolah: Central, East Technical, West Technical High in 6. nadstropje šolskega odbora.

Odmerjevalni odbor 3: (varde 13, 14, 15, 28 in 30) v šolah: John Adams in South High.

Odmerjevalni odbor 4: (varde 21, 23, 24, 25, 26, 27, 32) v šolah Collinwood, East in Glenville High.

Odmerjevalni odbor 5: (varde 16, 17, 18, 19, 20, 22, 29) v šolah John Hay High.

Za družine in posameznike bo pa registracija na 4., 5., 6. in 7. maja od ene popoldne do 9 zvečer.

NOVI GROBOVI

Andrej Korenčan

Po daljši bolezni je umrl v Mt. Sinai bolnišnici dobro poznani Andrej Korenčan, star 64 let, stanujoč na 16112 Parkgrove Ave. Tukaj zapušča žalujočo soprogo Frances, rojena Rožmanc, sina Walterja, sinaho Blanche in več drugih sorodnikov. Rojen je bil v Horjulu pri Ljubljani, kjer zapušča tri brate: Franceta, Antona in Jakoba, sestri Katarino in Marjanco ter veliko sorodnikov. 34 let je bil zaposlen pri ulični železnici, zadnji dve leti je bil pa na pokojnini. Tukaj je bival 37 let ter je bil član društva Carniola Tent, 1288 T. M. in društva Vodnikov venec, št. 47 SNPJ. Pogreb bo v sredo zjutraj ob 8:15 iz Želetovega pogrebnega zavoda, 458 E. 152. St. v cerkev Marije Vnebovzete in potem na Kalvarijo. Naj počiva v miru, preostalim sožalje.

Frank Dolenc

Po daljši bolezni je umrl v mestni bolnišnici Frank Dolenc, star 67 let. Tukaj zapušča otroke: Johna, Jacoba, Frances, omož. Velkovrh, Josepha, Josephine poroč. Kocjan, Theresa poroč. Kožuh in več drugih sorodnikov. Doma je bil iz Babne gore, št. 24, fara Polhov gradec, kjer zapušča več sorodnikov. Pogreb bo danes popoldne ob dveh iz Želetovega pogrebnega zavoda, 6502 St. Clair Ave. na Whitehaven pokopališče.

John Jezerinac

V soboto zjutraj je umrl v mestni bolnišnici John Jezerinac, star 63 let in stanujoč na 5516 Carry Ave. Zapušča dve hčeri in štiri sinove: Mrs. Mary Zlokas, Joseph, Mrs. Ana Scheer, John, Peter in Charles ter brata Josipa. Pogreb bo v torek zjutraj ob devetih v hrvatsko cerkev sv. Pavla na 40. St.

Na Normandie je bil že tretji požar

New York.—Na bivši francoski ladji, Normandie, ki leži v blatu ob pomolu, je bil včeraj že tretji požar. Tudi ta požar je zanetila acetilenka, kot trdijo. Ognjegasci so si morali izsekati pot skozi oklepne plošče v notranjost, da so pogasili ogenj. Prvi požar, ki ga je zanetila acetilenka delavcev, je bil 9. februarja. Drugi je bil pred tremi tedni in tretji včeraj.

Napredovanje

Zadnji teden je bil povišan v saržента William H. Pucel iz 4620 St. Clair Ave., brat Mr. Edwarda Pucla, councilmana 10. warde. William se nahaja v Savannah Air Base, Georgia. Naše čestitke.

Poškodba

Joe Kovač iz 15311 Waterloo Rd. se je poškodoval na desni nogi v Browning Crane & Shovel Co. Prijatelji ga lahko obiščejo na domu, kjer bo moral biti pod zdravniško oskrbo dlje časa.

V bolnišnici

Valentin Trtnik, 20560 Lindbergh Ave. se nahaja v St. Alexis bolnišnici, soba št. 101. Prijatelji ga lahko obiščejo od 2 do 4 popoldne in 7 do 9 zvečer.

VLECI, VLECI DRETO . . .

Prostak Irene Wardle, stara 23 let, pa fest kar se da, je prideljena neki welški stotniji, kjer popravlja vojakom čevlje. V 30 minutah, pravi, da popravi najbolj razbite čevlje. Če je to rekord, bodo pa vedeli naši čevljarji.

Angleški avijatičarji imajo novo orožje za Nemce

London. — Angleška zračna sila se poslužuje novega orožja, ki povzroča po Nemčiji ogromno škodo. Iz letal spuščajo namreč majhne parašute, ki nosijo jeklene posodice, napolnjene z gorečo snovjo. Kamor padejo, zanetijo požare. Te nove vrste orožje je toliko bolj nevarno, ker se nikdar ne ve, kam bo te parašute sapa zanesla. Kot se poroča iz Švice, jih je veter zanesel celo na švicarsko ozemlje.

Vesel dogodek

Pred par tedni so se oglasile vile rojenice pri družini Mr. in Mrs. Joseph Zakrajšek, 1083 Addison Rd. in zapustile za spomin zalo hčerko. Zadnjo sredo so se ustavile pa pri družini Mr. in Mrs. Joseph Fadlovich, 1075 E. 64. St. in pustila krepkega sinkota. Obe srečni mamici sta hčeri John Trčka, ki je tako postal že devetič stari oče. Čestitamo!

Zadušnica

V torek ob pol sedmih bo darovana v cerkvi sv. Vida zadušnica za pokojnim Mike Soparjem. Ranjki je stanoval dolgo vrsto let pri družini Kašič. Prijatelji so prošeni, da se udeležijo sv. maše.

V svrho društvenih zadev

Tajnica društva sv. Marije Magdalene, št. 162 KSKJ bo nocoj od 6 do 7 v stari šoli sv. Vida v svrho društvenih zadev.

Vlada je prevzela vse ladje last ameriških državljanov

Washington.—Radi velikega pomanjkanja ladjevja, je vlada prevzela vse sposobne privatne ladje ameriških državljanov. Vlada ne bo vzela te ladje v svojo last, ampak jih bo najela in plačala lastnikom primerno odškodnino zanje.

Vsled neprestanega torpediranja oljnih tankerjev ob atlantskem obrežju, bo vlada vzela tankerje s tega obrežja in jih premestila v službo drugam. Zato bodo morale železnice voziti potrebščine v vzhodne države, kolikor bodo pač mogle.

Dočim je dosegla ameriška produkcija zadovoljivo višino, pa nimamo dovolj ladij, ki bi vozile ameriške čete na razne fronte, ki bi vozili potrebščine zaveznikom, ki bi vozile surovine iz Južne Amerike itd.

Lausche apelira, da vsak sodeluje v čistilnem tednu

Med 27. aprilom in 2. majem bo v okraju Cuyahoga takozvani "čistilni teden." Župan Lausche apelira na vsakega posameznika, da sodeluje. Ta čistilni teden pomeni, da naj bi v tem tednu vsak počistil v svoji hiši in oddal predmet, ki ga ne potrebuje za vojne namene.

Iz bolnišnice

Mrs. John Setina iz 624 E. 140. St. se bo vrnila v sredo iz bolnišnice. Prijateljice jo lahko obiščejo.

PET FUNTOV SLADKORJA NA LETO BO DOVOLJENO ZA PREZERVIRANJE

Washington. — Urad za administracijo cen naznanja, da bodo osebe, ki bodo zdaj dobile sladkorne karte za pol funta sladkorja na osebo, lahko dobile še posebno dovoljenje za ne več kot pet funtov sladkorja na leto za prezerviranje sadja in zelenjave.

Prošnja za to mero sladkorja mora biti napravljena v istem času, ko se bodo ljudje registrirali med 4. in 7. majem za sladkor. Lokalni odbori imajo pravico to posebno mero sladkorja dovoliti ali odreči.

"AMERIŠKA DOMOVINA"
AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
JAMES DEBEVEC, Editor
6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio.
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado na leto $6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto $7.50
Za Ameriko in Kanado, pol leta $3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta $4.00
Za Ameriko in Kanado, četrt leta $2.00. Za Cleveland po pošti četrt leta $2.25
Za Cleveland in Euclid, po raznašalcih: celo leto $6.50, pol leta $3.50, četrt leta $2.00
Posamezna številka 3c

SUBSCRIPTION RATES:
United States and Canada $6.50 per year. Cleveland by mail $7.50 per year
U. S. and Canada $3.50 for 6 months. Cleveland by mail $4.00 for 6 months
U. S. and Canada $2.00 for 3 months. Cleveland by mail $2.25 for 3 months
Cleveland and Euclid by carrier $6.50 per year, $3.50 for 6 months, $2.00 for 3 months
Single copies 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1878.

83 No. 92 Mon., April 20, 1942

Italijanska iskrenost

Nič ni tako grško, kakor pa je dvanajst otokov, ki se razprostitajo ob obali Male Azije in ki so znani pod imenom Dodekanez. V zgodovinsko-kulturnem pogledu, v narodopisnem in kateremkoli so ti otoki tipična Grčija. Prvi grški pisani spomeniki so bili najdeni na teh otokih. Še pred Atenami in Trojo je bil Dodekanez — posebno otok Rod — središče in žarišče grške književnosti. Tu se je počela stvarjati duša grškega naroda in vsi bogate listine prošlosti govore, da so Dodekanežani najstarejši in najčistejši element grškega naroda. Vendar pa že v daljni preteklosti, skozi stoletja so ti otoki doživljali burno historijo robstva in nasilja, ker so se nahajali na razvodju imperijalizma. Vladali so tem otokom Rimljani in Benečani, bili so časi, ko so bili ti otoki samostojni in pripadali grški državi, a najtežji so spomini na turško robstvo. Leta 1821 se je grški narod dvignil ter se otresel turškega jarma. Sedem in dvajset tisoč svojih sinov je dal Dodekanez na žrtvenik te svobode, a otoka Rod in Kos sta vendar ostala še pod turškim gospodstvom. Do leta 1830 je užival Dodekanez po večini svobodo, a tedaj pride po londonskem protokolu v zameno za otok Evbejo zopet ves pod Turčijo. In tako so ti otoki ostali turška last do leta 1912.

V tem letu je bila še vojna med Italijo in Turčijo radi Cirenajke in Tripolitanije. V zvezi s to vojno je Italija okupirala Rod in ostale dodekaneške otoke. Italijanski general d'Ameglio se je po uspešni ekspediciji vrnil v mesto Rod in zagotovil svečani skupščini dodekaneških rodoljubov, "da je turško gospodstvo za vedno prenehalo ter da bodo v bodočnosti otoki uživali avtonomo vladavino." In pred rodskim nadškofom je isti general ponovil svojo zaobljubo: "Lahko vam zagotovim, da bodo otoki po zaključku italijansko-turške vojne dobili novo obliko avtonomne vlade. Otoki so samo provizorično zasedeni po Italiji. Turki se ne bodo nikdar več vrnili. To vam obljubljam kot general in kristjan in na mojo obljubo se smete zanesti in verovati, kakor verjamete v sam evangelij. "Isto ali slično izjavo je podal tudi italijanski viceadmiral Presbiteri. Tudi ta v svojem razglasu govori o "provizorični okupaciji od strani Italije."

Ta "provizoričnost" pa ni bila nikdar več odpravljena, pač pa se je iz nje potom spretne diplomacije razvila stalna, nelegalna pripadnost otokov Italiji. Turška je bila prisiljena za časa balkanske vojne braniti svoj položaj v Evropi ter opustiti vse ambicije v Afriki. Prepustila je z lahkoto Cirenajko in Tripolitanijo Italiji. Italija pa ni Dodekaneza vrnila Turčiji, niti mu dala obljubljene samostojnosti. Sicer je res bil 15. oktobra 1912 v Lausanni podpisan preliminarni dogovor med Italijo in Turčijo, v katerem se pismeno predaja Dodekanez zopet Turčiji. Ta dogovor je postal definitiven z mirovno pogodbo podpisano dne 18. oktobra. Vendar pa je Italija v tajnih listinah, ki so bile poslane na Dunaj, še vedno proglašala Dodekaneške otoke za svoje.

Potem je prišel še prosluli londonski pakt prve svetovne vojne, v katerem se zavezniki zavezujejo dati Italiji Dodekanez.

Ta zahrbtna diplomatska igra je prišla do izraza tudi na pariški mirovni konferenci. Decembra 1918 je grški ministerski predsednik Venizelos predložil konferenci memorandum, v katerem dokazuje, da teh dvanajst otokov pripada Grčiji ter da se morajo Grčiji priklopiti, ker so že pred tisočletjem bili grški. Grška se je borila delj časa na mirovni konferenci v Parizu, a brez uspeha. Poudarjalo se je, kakor v naši jugoslovanski zadevi, da se je vojna završila drugače, nego pa je predvideval nje konec londonski pakt, pa da že radi tega ne bi smela Italija dobiti otoke. Poudarjalo se je Wilsonova načela o samoodločbi narodov itd. Vse zaman!

Vendar, ko je postal Tittoni italijanski zunanji minister, je prišlo med Grčijo in Italijo do sporazuma, katerega sta 29. julija 1919 v Parizu podpisala Tittoni in Venizelos. Pogodba je izročala Grčiji otoke.

Italija seveda pakta ni spoštovala, pač pa ga je že po letu dni potom uradnega obvestila dne 22. julija 1920 odpovedala. Vsled razburjenja in ogorčenja, ki je tačas v Grčiji nastalo in na pritisk velesil, ki so smatrale potrebnim, da se stvar vendar enkrat konečno uredi, je bil 19. avgusta v Severesu podpisan nov pakt, v katerem se Italija ponovno odreka pravicam na te otoke. Ta dogovor je bil podpisan v navzočnosti predstavnikov vseh velesil. Turška se je še s posebnim paktom odpovedala vsem pravicam do Dodekaneza. Italijanski polnomočni minister Bonin Longaro je še poleg tega izjavil pismenim potom Venizelosu, da bo Italija tekom dveh mesecev izvršila svoje obveze. Resnično je Italija začela čete umikati, a celo potne liste so italijanske oblasti izdajale s pripombo "Veljaven samo do dneva predaje otokov Grčiji . . ." Kakor bomba je potem prišla italijanska odpoved pakta dne 8. septembra 1922 — in Italija ni Dodekaneza izpraznila.

Grška se pač ni mogla in ni smela kar tako udati. V januarju 1923 je predložila velesilam v Lausanni noto, pokazujoč na kričeče dejstvo, da ji otoki niso bili predani, kakor dogovor zahteva. Italija na to noto ni odgovorila. Zahrbtno je molčala. V juliju naslednjega leta je bil podpisan lausanski mirovni dogovor, a Dodekaneza se ni niti omenilo v njem. Ostali so otoki pač v istem položaju kakor prej, niti grški niti italijanski. Svobode, katero so mu dajale tako številne pogodbe, Dodekanez ni dočakal. In **v teh letih je bil tudi grof Sforza Italijanski minister.**

Grška je skušala priti do svoje pravice miroljubnim potom. Tako je bila leta 1926 podpisana med Grško in Mussolinijevo Italijo trgovska pogodba in Mussolini je na ta dan (24. novembra) podal uradnim zastopnikom Grčije izjavo, katera je morala poroditi v njih nove nade: "Vidim današnji dan kot dan, ki je odločilen za prijateljstvo med Grčijo in Italijo. Ko govorim o prijateljstvu, nočem ponavljati konvencijonelne fraze, pač pa razumem v besedi prijateljstvo nekaj, kar obsega dejstva. Svojo besedo bom iskreno držal in jo podprl z dejanji in dokazi." Grki so seveda te besede smatrali kot namig na svobodo Dodekaneza, a takih dokazov prijateljstva Mussolini nikdar doprinesel ni. V septembru 1928 je bil v Rimu še podpisan pakt nenapadanja in arbitraže med Grčijo in Italijo. Grške nade so bile velike — a od vseh se ni niti ena izpolnila.

Na Dodekanezu je fašizem uveljavlal iste metode, kakor jih je v našem Primorju. Po principu fašistične idealogije so si zadali nalogo, da Dodekanez italijanizirajo.

V to svrho so zaprli vse grške šole. Vsakdo, ki hoče izvrševati svojo obrt ali voditi trgovino ali poklic itd, mora znati italijanski. Ker pa ni bilo do leta 1912 na Dodekanezu niti enega Italijana, bi bila seveda taka "miroljubna" italijanizacija predolgo trajala. Zato je fašizem takoj začel uporabljati svoje druge proslule metode.

Z vsemi sredstvi so Italijani pričeli pospeševati emigracijo Dodekanežanov. Istočasno je skušal fašizem kolonizirati otoke z Italijani. Ker je otok Rod najbogatejši, se je taka kolonizacija seveda pričela na njem. Neko italijansko društvo si je na fašistični način zagotovilo posest velikega kompleksa ter osnovalo prvo italijansko naselje Reveranio. Kolonizacija pa ni posebno uspela in intervenirati je moral sam governer. A tudi njegova intervencija ni mnogo zalegla. Večina kolonistov se je vrnila v Italijo, a oni, ki so ostali so siromaki — ker društvo je bilo organizirano čisto na izkoriščevalni podlagi, a v trustu, ki koloniste izmozgava, je sam governer.

Samouprave za otoke ni bilo. Načelnike občin imenuje governer izmed male peščice Dodekanežanov, ki so se za denar prodali Italiji in fašizmu.

Nacionalno, kulturno in gospodarsko so Grki na dodekaneških otokih obsojeni na narodno smrt, kakor smo bili Slovenci in Hrvatje. Razmere so bile še pred vojno take, da bi sleherni Dodekanežan raje zopet z veseljem pozdravil povratek turškega gospodstva, kajti celo življenje pod Abdul Hamidovem tiranstvu je bilo bolje nego pa pod italijanskim fašističnim jarmom.

Objavili smo zgorajšnjo žalostno sliko Dodekaneza, da pokažemo vzporednico z življenjem naših Primorcev. Predvsem pa tudi zato, da predočimo svetu vrednost italijanskih obljub in pogodb, pa naj so bile te podane po Mussoliniju, Tittoniju, Orlandu ali posebno po tako slavljenemu grofu Carlu Sforzi.

o

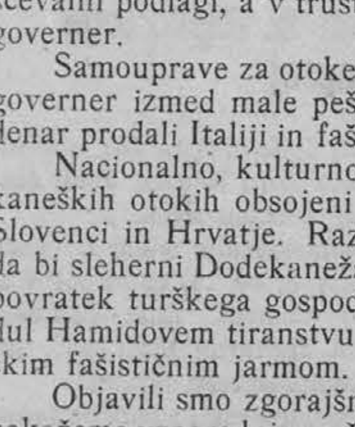

SLOVENSKI LOVSKI KLUB BARBERTON

Članom našega kluba in našim prijateljem naznanjam, da bo naš klub zopet pričel s svojimi rednimi strelskimi vajami.

Prve vaje se bodo vršile 3. maja. To je, prvo nedeljo v maju in sicer na našem starem strelišču v Rittman, Ohio. Za otvoritev naše strelske sezone pa bo na strelišču pripravljeno kosilo za vse člane in njih družine ter prijatelje. Zato pa ste vsi prijazno vabljeni, da se gotovo udeležite naše prve strelske vaje v tej sezoni in sicer prvo nedeljo v mesecu maju (3. maja). Na svidenje,

J. Lukežič, tajnik.

o

Borbe nad Beogradom

Ob obletnici nemškega napada na Jugoslavijo uredništvo bulletina priobčuje opis borb v zraku nad Beogradom, s katerim se je začela v nedeljo 6. aprila, 1941 krvava borba med našo državo in silami soišča. Ker so v vojni misiji polkovnika Dragutina Savića, ki je nedavno prispela v Združene države, letalci, ki so se aktivno udeležili teh borb in s svojim junaštvom in požtrvovalnostjo napisali najsvetlejše strani v tej vojni, smo zaprosili dva med njimi, poročnika g. Miloša Jelića in narednika g. Vukadina Jelića, da nam pripovedujeta o teh bojih. Kot pričevanje očividcev teh zgodovinskih dogodkov so te izjave naših letalcev zlasti pomenljive in dragocene danes, v tej daljni zavezniški državi, ker bodo, kot upamo, pravilno osvetlile važno razdobje našega bojevanja, ki so ga slabo obveščeni tuji dopisniki morda prikazali nepopolno in netočno. Zaradi pravilne ocene vzornega viteštva naših letalcev in resnici za ljubo prinašamo njihove izjave, s pripombo, da so nam jih dali v vsej občudovanja vredni skromnosti naših vojakov, ki niso nikdar prišli v skušnjavo, da bi se širokoustili in hvalili s svojimi junaštvi, temveč jih pripovedovali brez primesi, sramežljivo in samo odgovarjajoč na vprašanja.

Najprej prinašamo izjavo narednika pilota-lovca g. Vukadina Jelića. Njegovo pripovedovanje nudi tipično sliko tega, kar je vsak med našimi letalci preživel tiste dni.

Ali je mogoče braniti mesto pred zračnim napadom?

Iz izkušenj mest, ki so v drugi svetovni vojni pretrpela težka bombardiranja iz zraka, kakor n. pr. Varšava, Coventry in London, je bilo jasno, da se nobeno, mesto ne more braniti pred zračnim napadom, če za obrambo nima mnogo več lovskih letal, kot jih ima napadalec. Samo, če je mogoče vsako poedino letalo sovraženga zračnega navala napasti z obrambnimi lovskimi letali, je mogoče pričakovati uspešno odbijanje napada. Sicer be se pa navzlic neustrašeni obrambi in navzlic njenim morebitnim uspehom, da bi zrušila neko število sovražnih letal, ostanek vendarle prebil skozi obrambo in leteč nad mestom, napravil veliko škodo. Države, ki so imele mnogo več lovskih letal, kakor mi in tudi drugih modernih sredstev za obrambo mesta, niso mogle zavarovati svoja mesta pred nemškim bombardiranjem. Ovire, ki na zemlji obstajajo iz protiletalskih topov in strojnic, delujejo na sovražnikove letalce bolj psihološko, s tem da jih spravljajo v strah in negotovost, kakor pa jim povzročajo resnično škodo.

Iz tega sledi, da je prvi cilj obrambe, da napravijo čim več škode bližajočim se sovražnim letalom in ponosno lahko zatrdim, da je mlado in hrabro jugoslovansko letalstvo to napravilo. Dalo je vse, kar je moglo z ozirom na stevilčno jakost v primeri s sovražnikom.

Pred bitko

Kot zrakoplovni narednik pilot-lovec sem bil dodeljen 102. lovski eskadrilji 6. letalskega polka. Ta eskadrilja je imela na razpolago deset letal Messerschmidt Me-109 in bila je, kakor vse druge v tem polku, za obrambo Beograda.

5. aprila je moj komandir dobil ukaz, naj odredi dva pilota iz moje eskadrilje, da zgodaj zjutraj 6. aprila poletita proti Beli Cerkvi in Vršcu, do meje. Za to nalogo je komandir določil kapetana Milana Zunića in mene. Ker se je po prevratu 27. marca vedno pričakovalo, da nas bodo Nemci napadli, smo se mi letalci vedno pogovarjali o raznih načinih bojevanja v zraku. Zvečer tega dne smo vsi bili zamišljeni in nagonsko smo čutili, da se bo nekaj velikega zgodilo. Po pogovorih v pisarni nam je komandir voščil lahko noč, nas objel vse skupaj s svojim blagim pogledom in nasmehom in vsi smo čutili, da se poslavlja od tovarišev, ki jih nikdar več ne bo videl.

Komandir in vsi piloti so odšli k počitku v vojaške spalnice, kajti ukaz je prišel, da morajo nocoj vsi častniki spati v vojašnici. Kapetan Zunić in jaz sva odšla spat na poljske postelje v hangarju, pred njim pa sta stali naši jekleni ptici, polni streliva in goriva, pripravljeni poleteti vsak trenotek.

6. aprila ob 4:15 zjutraj so zatulile svarilne piščali in v hipu je bila vsa posadka letališča na nogah. Tudi midva sva skočila pokonci in stekla k najinima letaloma. To pa je bilo samo za poiskušnjo in čez pet in dvajset minut je prišlo znamenje, da je vse v redu. Vsak se je vrnil na svoje mesto, midva pa sva ostala pri letalih in čakala, da se malo zdani, da bi mogla vzleteti. Vzletela sva ob 4.30 in krožila v višini približno petsto metrov 45 minut v prostoru med Belo Crkvijo in Vršcem in s svojo radijsko postajo neprestano sporočala radijski postaji na zemlji, da nisva opazila nobenega sovražnika. Potem sva se vrnila na zemunsko letališče. Tu so nama napolnili letali z gorivom, nakar je kapetan Zunić odletel sam, z isto nalogo kot prej. Jaz in drugi piloti smo ostali, pripravljeni, da poletimo vsak trenotek.

Začetek bitke

Ob 6.40 smo slišali po radiu, da so bila napadena in bombardirana mnoga letališča v Skoplju. Ob 6.45 je prišel ukaz, naj odleti izvidnica, sestoječa se iz dveh letal in kroži nad Bežanijsko koso v višini 3000 metrov, kajti slišali smo, da so neka letala preletela čez našo mejo z Madžarske. V prvi izvidnici sva letela podporočnik Dragoslav Kostić in jaz. Krožila sva med Indjijo in Obrenovcem na višini 2,500 do 3,000 metrov, in opazovala nebo. Čez deset minut sva dobila naročilo, naj paziva, ker bodo sovražna letala kmalu prišla in se bodo vsa naša letala dvignila v zrak. In res, čez pet ali šest minut sva videla naša letala, ki so se po dve in dve dvigala v zrak in v lepem redu nekatera odletela nad Pančevo in druga nad Obrenovac. Midva sva krožila nad Pazovo, bolj blizu Zemuna.

Prva letala, ki so priletela, da bombardirajo Beograd, so se bližala od rumunske meje proti Pančevu. Zapazila sva jih od Zemuna in jim letela nasproti. A takoj sva zapazila, da se letala bližajo od vseh strani: od Avale in od madžarske meje. Kmalu sva opazila pod seboj v višini 2000 metrov skupino 12 letal tipa Do-17 in ker so bila najbližja in je najin položaj bil ugodnejši za ta napad, sva se tako odločila, da jih napadeva.

Dogovorila sva se, naravnala svoji letali in pomerila sva svoje topiče in strojnice. Najprej se je podporočnik Krstić nenadno spustil z letalom navzdol in takoj za njim jaz. Napadla sva zadnjo trojko sovražnih letal. Krstić je napadel njenega voditelja, jaz pa njegovega spremljevalca z leve strani. Spuščajoč se strmo proti letalu, ki sem si ga vzel na muho, sem opazil Krstićevo letalo, kako je dvignilo naravnost v rep sovražnikovega bombarderja, takoj zatem pa je kakor kamen padlo navzdol in mislil sem, da so ga zrušili.

Jaz sam sem se nemškemu letalu tako približal, da mi z ognjem iz strojnic nič ni moglo. Samo plamene sinjega dima sem videl, sikajoče iz cevi in švigajoče mi nad glavo. Ko sem sovražnika dobro ujel na muho, sem potegnil sprožilec in ga zasul z ognjem iz dveh topov in strojnice hkratu. Videl sem natančno, kam zadevajo streli, kajti imeli smo sveteče strelivo. Iz ležajev levega motorja sovražnikovega motorja se je pokazal črn dim, letalo se je vžgalo, se prevrnilo čez krilo in zletelo v globino. Kdaj je udarilo v tla nisem opazil, a ko sem se vračal na letališče, sem opazil, kako se nekaj kadi na njivi med Bezanijsko koso in Staro Pazovo. Vprašal sem po radiu, če naj se spustim, da mi nalijejo goriva in dajo novega streliva. Odgovora ni bilo. Ko sem se približal letališču, sem videl naša letala, posejana po vsem pristajališču. Posrečilo se mi je spustiti se med njimi. Rojaki so me začeli objemati in izpraševati me o podrobnostih. Povedali so mi, da so opazovali mojo borbo in da so videli, kako je sovražno letalo v ogenj zavito padlo na tla. Ko so mi mehaniki polnili letalo s strelivom in z gorivom, je prišel podporočnik Krstić in pripovedoval, kako mu je pri napadu na vodjo trojke desni spremljevalec s strojnico poškodoval motor in kako se mu je posrečilo pristati, brez koles, ki jih ni mogel odpreti.

(Dalje prihodnjič)

o

Največ cigaret se pokadi v Zed. državah, kjer pride povprečno na vsakega državljana po 1,035 cigaret letno.

The Quickest, Surest Way YOU Can Help Win This War . . .

Buy Defense BONDS—STAMPS Now!

Če verjamete al' pa ne

Lastna hvala se pod mizo valja, pravijo. Se reče, včasih je prav, če se človek oglasi, kadar mandrajo le preveč po njem, navadno je pa najbolj pametno, če stojiš v zadnji vrsti in če se bo narodu videlo potrebno, te bo že zbezal naprej. Ko boš pa enkrat spredaj, se bo pa že gledalo, da ne boš preveč glasan, če ne boš šel pa klečat nazaj v kot. Kdor se povišuje . . .

Jaz se držim vedno tega in pričakujem, da mi bo mili naš narod po smrti izkazal premsluženo priznanje, katerega se zdaj na vse mile viže otepljem in se ga.

Oni dan me je pa ta moja prevelika skromnost spravila v precep, da mi je zdaj kar nerodno in sam ne vem, kako bi zlezel iz zagate in ljudem dokazal, da mi res ni za čast in slavo.

Veste kaj se mi je zgodilo? Kaj takega se najbrže ni primerilo še nikomur, vsaj ne, da bi jaz vedel, da bi namreč človek sam sebi ploskal. Naj mi ne bo šteto v slabo in naj me nihče ne žali s tem, da bo rekel, da sem si ploskal zato, ker sem se bal, da mi ne bo nihče drugi.

Čakajte, bom povedal, kako je bilo. Oni večer me je prišel povabit prijatelj Tone Rudman na slavnost društva sv. Jožefa št. 169 KSKJ. Se reče, saj sem rad šel, ampak ker so me silili sem šel pa še rajši. Meni se namreč strašno dopade, kadar me kdo sili, pa naj bo pri pijači, ali pa kako drugače. Edino za marjaš mi ni treba dvakrat poslati povabila.

Pa sem tam sedel in se radoval lepega programa. Vse je bilo fajn, koncert je bil fajn, govorniki so bili fajn, ljudje so bili fajn. Pa sem sledil programu in ploskal na vse mile viže, ker je res vsaka točka zaslužila priznanje mojih dlani.

Ko je začel vrli predsednik John Pezdirtz predstavljati razne odlične osebe, sem jim ploskal, še predno je povedal ime osebe. Kako ne bi, saj sem vedel, da bodo predstavljeni samo fini ljudje. Nič nisem pazil, kdo bo predstavljen, kar ploskal sem.

In tako se je zgodilo, da je John zopet napravil overturo neki osebi, katerega je predstavil kot "dobrega našega prijatelja, ki ga vsi poznate" Jaz sem ravno premišljal, kako bom najlepše opisal to slavnost in nisem pazil, koga bo Pezdirtz predstavil. Zato sem na vso moč zaploskal, ko je zaploskala dvorana, potem pa čakal, kdo se bo na predsednikov poziv dvignil.

Pa me sune pod desna rebra Hochevarjeva Micka iz Mil Ave., ki je imela častni sedež poleg mene: "Glej ga trota, kaj ne boš vstal!" Jaz jo debelo pogledam, pogledam ravnatelja programa, ki ima svoje prijazne oči vprte naravnost v moj še bolj prijazen obraz, gledam okrog sebe in vse od vame. Tedaj me sune od strani še kolega Ivan Zupan, urednik Glasila KSKJ: "vstanite no! Saj ni treba goriti, če ne znate! Ampak dobi pa se, da vsaj vstanete malo se poklonite nazaj občinstvu."

Tedaj sem šele videl, da bil res jaz pozvan in če bi bolj svetlo v dvorani, bi ljudje videli na moji polni ki se imenuje tudi obraz lepo rdečico, kot jo more ducirati samo najbolj sramljivo dekle.

Ne vem, kaj sem rekel, prida ni bilo, ker vsa dvorana je prasnila v smeh, kar me je spravilo še bolj v zadrego.

S častno besedo se zav jem, da ne bom nikdar več skal sam sebi, s Johnom dirtzem bova pa že še skupaj prišla, da me je tako na lepem snel s stola, ko vendar ni prav nobene potrebe Edino to me skrbi, koliko je opazilo to samohvalo. odru sem natanko videl fante: Charlie Trčka, Ižanca in Louis Opalka, ki so mi na vso moč režali naravn v obraz. Bog ve, če so moje ploskanje? Pa če so, bi vsaj tega ne nosili naprej ampak lepo zase obdržali. na moja sreča je bila ta, da bilo Martina Rakarja kje spredaj, ker bi se bil ra same hudobne nagajivosti privošljivosti.

SATAN IN IŠKARIOT

Po nemškem izvirniku K. Maya

Jezdila sva še četrt ure, pa obstala. Ustrelil sem iz medvedarice, kakor sva se domenila z Winnetouom.

Čakal sem, da bom čul glas njegove srebrne puške. Mesto nje pa se je ne daleč v stran oglasil Winnetou sam:

"Tukaj sem!"

Zagledal sem ga v rahlem luninem svitu. Prijezdil je bliže in mi dal roko.

"Tako točno si preračunal razdaljo, ki sva jo določila," je pravil, "da si obstal čisto blizu mene. Zato mi ni bilo treba odgovoriti s puško, sam sem se oglasil."

"Si dolgo čakal?"

"Pol ure."

"Si zalezoval Mogollone?"

"Da. Pa šele po noči."

"Videl pa si jih že tudi po dnevi?"

"Da. Vso pot sem bil trdo za njimi, seveda kolikor je dovoljevala previdnost."

"Pri Senčnatem studencu taborijo?"

"Da. Pa ne vsi.

Moj brat pozna studenec in ve, da tri sto bojevnikov nima prostora ob njem. Ob studencu samem sedi le poglavar s tremi odličnimi starejšinami, drugi taborijo niže ob vodi."

"Je tabor zastražen?"

"Ne."

"Nerazumljivo —! Ali mislijo Mogolloni, da ni sovražnikov v teh krajih?"

"Zelo neprevidni so!"

"Si videl kočijo?"

"Dvakrat sem oblezel tabor, videl sem jo. Blizu studenca stoji, ne daleč od poglavarja."

"Kje sta ujetnika?"

"V kočiji."

"In kočija je seveda zastražena?"

"Da. En sam bojevnik sedi pri njej."

"Šel bom in si tudi sam pogledal položaj."

"Ne bo težko. Pa bolje je, če počakaš. Nebo se bo kmalu stemnilo. Poglej tisti oblak tamle! Ni dolgo, da je bil viden samo na vzhodnem nebu, razširil se je, črez pol ure bo pokril vse nebo.

Boš počakal?"

"Bom. Bolje je, da sem previden."

Res so oblaki zagrnili nebo. Tema je bila, komaj nekaj korakov daleč se je videlo.

"Pojdiva!" je dejal Winnetou.

"In konji?"

"Nijora jih bo prevzel."

"Pa mu bom pustil še tudi svoji puški. Napoti sta mi pri zalezovanju."

"Daj mu medvedarico, repetirko pa vzamem jaz."

"Zakaj?"

"Počakal bom blizu studenca. Če te opazijo, bodo zagnali hrup, ki ga bom gotovo čul. Nato bom streli repetirke jih bodo preplašili, mislili bodo, da je celo krdelo sovražnikov v bližini. In v tisti zmedi se jim umakneš."

"Dobro!" In če me tudi primejo, jih bo streljanje toliko zmedlo, da bom našel priliko za beg."

Oddal sem medvedarico Nijori, repetirko Winnetouu in odšla sva k studencu.

Črez deset minut mi je šepnil Winnetou:

"Še sto korakov pa si pri prvih grmih, ki jih še od včeraj dobro poznaš. Nekaj korakov dalje izvira studenec, na levo od njega. Pri studencu sedi poglavar, niže ob vodici pa njegovi bojevniki. Med njimi in poglavarjem stoji kočija."

"In kje so konji?"

"Onstran grmovja na preriji."

"Poskusil se bom približati poglavarju."

"Zelo previden moraš biti!"

"Zakaj me Winnetou opozarja na previdnost? Se boji za mene? Poglavar sedi pri studencu, tam raste grmovje, ki se bom za njim lahko skril. Ne bodo me opazili, — razen če kje na desni strani studenca tudi ne sedijo bojevniki."

"Prej jih ni bilo."

"Mislim, da jih tudi sedaj ne bo. Vode ni tam, zakaj bi sedeli na tisti strani?"

"Boš govoril z ujetnikoma?"

Uganil je mojo namero —.

"Če bo mogoče," sem povedal dvomljivo.

"Posvariti te moram! Čeprav si mi prejle moje besede zameril! Nevarno bo! Nevarno bo že, če misliš priti do voza, še bolj nevarno pa, če misliš govoriti z ujetnikoma."

"Previden bom."

"Rajši ne poskusi, če vidiš, da ne pojde!"

"Ne bom!

Sicer pa boš v bližini. Streljaj, če me zalotijo! Pa le, če slišiš strele iz samokresa."

"Bolje bi bilo, če bi ne bilo treba streljati."

Ne vem, zakaj me je toliko svaril —. Ali se je res bal, da bo nevarno, če obiščem kočijo?

In obiskati sem jo mislil.

Apač je ostal, sam pa sem tiho in previdno stopal dalje.

Zadel sem z nogo ob kamenček. In imenitna misel mi je šinila v glavo. Sklonil sem se in ga pobral, za pol dlani je bil velik. Vtaknil sem ga v žep in si jih poiskal še več. Pet sem si jih nabral in jih shranil pa šel dalje.

Kamenčki so mi utegnili pri obisku v kočiji še koristiti.

Ko sem prišel taboru na šestdeset korakov blizu, sem legel in se plazil po vseh štirih dalje.

Temno je bilo okoli tabora. Ali niso kurili —? Pozabil sem vprašati Winnetoua, kar je bil seveda neodpustljiv pogrešek. Nič se ni genilo.

So bili le previdnejši, nego smo jih sodili —.

Počasi sem se porival dalje. Duh tobaka mi je udaril v nos, takega seveda, kakor ga kadijo Indijanci. Kadijo pa mešanico, ki je v njej zelo malo pravega tobaka in zelo mnogo divje konoplje. In še različne druge sestavine so vmes.

In ko sem prilezel še bliže, mi je šinil v nos tudi dim ognja. Zasvetilo se je med grmovjem. So le kurili —.

Pa ogenj je bil majhen, pravi indijanski taborski ogenj, da ga je bilo videti le čisto blizu. V plitvi globeli je tlel, da svit ni segal daleč. Grele jih tiste tri štiri suhe vejice seveda niso, kurili so, da so si z žerjavico prižigali pipe. Nekaj metrov okoli pa je le svetil. Videl sem poglavarja in njegove tri svetovalce.

Porinil sem se med korenine dveh blizu skupaj stoječih grmov, tam me nihče ni mogel najti, če bi bil tudi mimo prišel.

Napel sem ušesa in poslušal.

Poslušal, da —. Če pa niso nič govorili —. Kadili so, kadili, si prižigali pipe in slovesno molčali. Čakal sem pet minut, četrt ure in še četrt ure,— besede ni nobeden zinil. Res prava indijanska molčenost —. Ostri duh konoplje se me je lotil, mi lezel v nos in me dražil h kihanju. Seveda sem kihec premagoval, kar mora znati vsak količkaj sposoben westman. Pa dolgo se takemu draženju nosnih živcev tudi najboljši westman ne more ustavljati.

Že sem se mislil umakniti, ko je zunaj za grmovjem zadonel polglasen klic.

Tedaj šele se je poglavar zgenil iz svoje molčeče nepremičnosti.

"Uff —! Ogledniki!"

Ogledniki so prihajali —?

Ogledniki morajo poročati in tako poročilo je lahko važno za sovražnika, ki prisluškuje —.

1942	APRIL					1942
Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

KOLEDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

APRIL

25.—St. Vitus Cadets, št. 25 SŽZ prirede plesno veselico v Twilight Ballroom, 6025 St. Clair Ave.

25.—Ohio KSKJ Booster Dance v Slovenskem domu na Holmes Ave.

25.—Društvo Lucky Stars, št. 61 SDZ, plesna veselica v avditoriju SND.

26.—Pevski zbor Zvon priredi spomladanski koncert v S. N. D. na 80. cesti.

26.—Spomladanska prireditev mladinskega pevskega zbora Škrjančki v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

MAJ

2.—Honor Guards SDZ plesna veselica v avditoriju SND.

3.—Podružnica št. 41 SŽZ, priredi Materinsko proslavo v SDD na Waterloo Rd.

9.—Podružnica št. 50 SŽZ plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma.

10. — Duquesne University tamburaški orkester priredi koncert v avditoriju SND.

10.—Podružnica št. 10 SŽZ bo imela proslavo 15-letnice ustanovitve in bo priredila Materinski dan v Slovenskem domu na Holmes Ave.

10.—Mladinski pevski zbor Čricki priredi koncert in Materinsko proslavo v SND na 80. cesti, začetek ob štirih popoldne.

24.—Mladinski pevski zbor Kanarčki priredi koncert in ples v SDD na Prince Ave.

JUNIJ

7.—Društvo sv. Reš. Telesa fare sv. Lovrenca priredi piknik na Basta's Grove.

14.—Društvo sv. Križa, št. 214 KSKJ priredi piknik na 6818 Denison Ave.

21.—Društvo Napredek, št. 132 ABZ priredi piknik na Stuškovi farmi.

28.—Pevski zbor Sloga priredi piknik na Stuškovi farmi.

JULIJ

12.—Pevski zbor Zvon priredi piknik na prostorih Doma zapadnih Slovencev na 6818 Denison Ave.

12.—Slovenska zadružna zveza priredi piknik na farmi S. N. P. jednote.

19.—Pevski zbor Slovan priredi piknik na farmi SNPJ.

AVGUST

2.—Društvo Brooklynski Slovenci, št. 48 SDZ priredi piknik na prostorih Doma zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

2.—S. W. O. C. local 1519 ima piknik na Stuškovi farmi.

16.—Pevski zbor Sloga ima piknik na Stuškovi farmi.

23.—Zveza slovenskih društev Najsv. Imena v Clevelandu priredi Katoliški dan na Brae Burn prostorih, 25000 Euclid Ave.

SEPTEMBER

12.—Skupna društva fare sv. Vida imajo plesno veselico v avditoriju SND.

19.—Društvo sv. Cirila in Metoda, št. 18 SDZ ima plesno veselico v avditoriju SND.

26.—Jugoslav Camp, št. 293 WOW ima plesno veselico v avditoriju SND.

27.—Društvo sv. Janeza Krstnika, št. 37 ABZ priredi proslavo 40-letnice obstoja v avditoriju SND.

OKTOBER

10. Honor Guards of SDZ, ples v avditoriju SND.

10.—Društvo Collinwoodske Slovenke št. 22 SDZ priredi plesno veselico v Slovenskem domu na Holmes Ave.

11.—Mladinska godba fare sv. Vida priredi v SND na St. Clair Ave. popoldne koncert, zvečer pa ples.

16.—Carniola Hive, št. 493 T. M. plesna veselica v avditoriju SND.

17.—Društvo Clevelandski Slovenci, št. 14 SDZ plesna veselica v avditoriju SND.

24.—Carniola Tent, št. 1288 T. M. plesna veselica v avditoriju SND.

25.—Dramski zbor Ivan Cankar, predstava in pes v avditoriju SND.

31.—Društvo sv. Katarine, ZSZ, plesna veselica v avditoriju SND.

31.—Slovenska zadružna zveza priredi plesno veselico v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

NOVEMBER

1.—Glasbena Matica, opera in ples v avditoriju SND.

7. — Društvo Clairwoods, št. 40 SDZ ples v avditoriju SND.

14.—Društvo Slovenec, št. 1 SDZ plesna veselica v avditoriju SND.

15.—Mladinski pevski zbor SDD na Waterloo Rd. ima prireditev v SDD na Waterloo Rd.

21.—Društvo sv. Ane, št. 4 SDZ plesna veselica v avditoriju SND.

22.—Dramski zbor Ivan Cankar predstava v avditoriju SND.

28—Martha Washington, št. 38 SDZ plesna veselica v avditoriju SND.

DECEMBER

6.—Pevski zbor Slovan priredi koncert v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave., začetek ob 3:30 popoldne.

20. — Slovenska šola SND božičnica v avditoriju SND.

28.—American Jugoslav Veterans, prireditev v avditoriju SND.

31. — Silvestrov večer slov. nar. doma in Klub društev SND v obeh dvoranah SND.

———o———

Trgovinski tajnik Jesse Jones ima na svoji pisalni mizi okrasek, ki predstavlja iz lesa izrezljanega "cowboy-ja," ki vleče za seboj Hitlerja na vrvi in s tem kaže, kaj bi v resnici rad naredil s Hitlerjem. Ta okrasek je izrezljal H. S. Anderson iz Topanga, Kalifornija in izročil ga je Jones-u C. R. Smith uradnik "American Airlines" družbe.

Zed. države nujno rabijo vojno cesto od svoje severne meje do Alaske. Kanada pomaga pri gradnji nove ceste, ki bo služila v varstvo obeh držav. Ta prizor je blizu Nelsona, B. C. in nam predstavlja, kako vlečejo na saneh razno orodje čez zamrzlo reko Cutrank.

Moževe muhe

Ne le ženske, tudi moški imajo svoje muhe. Človek vstane, na primer, z levo nogo iz postelje in se huduje na muho, ki čepi na steni. Ali pa dobi po pošti kako dobro novico in bi objel ves svet. Mož pride domov h kosilu, ves je razdražen radi razgovora s svojim predstojnikom ali ker je izgubil dobrega odjemalca in barometer dobre volje pade na ničlo. Nasprotno pa kar žari od veselja, če je dobil kako večjo pohvalo ali ga je srečal kak star znanec in mu povedal dober dovtip. Zgovoren je in zadovoljen in misli, da bo njegova dobra volja odjeknila tudi doma.

Žal, pa je mnogo žena, ki se ne ozirajo na dobro voljo svojega moža ali ki se zanjo premalo zanimajo. Kratko in malo ne znajo počakati, čeprav bi morale spoznati že po tem, kako mož odpre in zapre vrata in kako pozdravi, ali je vremenska napoved na slabo ali lepo vreme.

Pametna žena se zna po tozadevnih izkušnjah tudi ravnati. Nespametna ali sebična žena pa se niti ne potrudi, da bi se prilagodila muham svojega moža. Ne glede na to vrže vanj sploho besed, in sicer vse, kar koli ima na srcu. Čeprav vidi, da je mož slabe volje in da zatorej brez dvoma ni sprejemljiv za njene želje. Če pa pride domov vesel in žvižga ali brunda kako pesmico, pa mu brž pove, da je prišel tak in tak račun, da je fant dobil slab red v šoli, da se je razbila najlepša skleda. Če se mož brani, mu žena odgovori z očitki, če jo hoče objeti, ga surovo odrine. Kam, le kam je izginila dobra volja! So hiše, kjer se upa komaj na prag. Mož pa si misli: "Kaj zaleže, če pridem dobre volje domov? Saj dobim koj poliv z mrzlo vodo." — žena si pa reče: "S svojim možem ne morem niti besedice spregovoriti. Moje skrbi in želje ga niti malo ne zanimajo!"

Treba je pač za sleherne besede izbrati primeren čas, potem dobiš tudi poslušno uho. Žena pa naj tudi ve, kdaj je njen mož — ne glede na svoje muhe — potreben miru. Ves dan je izven doma, delal je, z mnogimi ljudmi se je moral poslovno razgovarjati, doma bi rad izpregel, v miru jedel, se malo odpočil, malo pogledal v kako knjigo ali časopis. Seveda hoče tudi žena imeti kaj od svojega moža. Čez dan je bila sama s svojim delom in otroki, rada bi zvedela kaj novega, se kaj posvetovala, pomenkovala. Zato je jako razočarana, če se mož slabe volje odziva njenim besedam ali pa sploh ne odgovori.

Tudi tozadevno je treba ženi očitati, da je sama kriva svojega neuspeha, da ni znala pametno in taktno molčati, dokler ne bi nastopil pravšen čas za skupnost in razgovor sam po sebi.

V nekem imenitnem spisu svetovne književnosti pravi junak svoji ženi: "Moj skladi molk!" Kako malo zakonskih mož se more pohvaliti, da njih žena zasluži ta najlepši naslov! Največ je žensk, ki rade govorijo in kadar zares kdaj molčijo, tedaj storijo to brez ozira na moža — ali takrat, ko bi se mož rad pogovarjal.

Seveda pa s tem ni rečeno, da bi se morala le žena vedno ozirati na želje in potrebe svojega moža, mož pa ne, kakor bi bil kak paša, ki se mu mora v vsem prilagoditi. Vendar pa naj žena premisli, da mož vzdržuje družino in da ima največ odgovornosti zanjo. Čim bolj taktno in ljubeznivo se žena prilagaja moževim potrebam, tem prej naj pričakuje, da bo to storil tudi on ne glede na njene potrebe. To obojestransko dopolnjevanje je pa podlaga slehernega dobrega zakona, to se pravi, kjer mož ni pijanec in ne krši zvestobe.

———o———

Pomagajte Ameriki, kupujte obrambne bonde in znamke.

MALI OGLASI

Bungalow naprodaj

Proda se 5 sob bungalow na Blackstone St. blizu Babbitt Rd. garaža za 2 avta, lot 50x150 zasajen z drevjem; cena je $4,800. Vprašajte

J. Knific Realty
18603 St. Clair Ave.
IV-7540, zvečer KE-0288

Za službo na banki

Za stalno delo v slovenski North American banki se lahko priglasi oseba moškega ali ženskega spola, ki ima par let višješolske izobrazbe. Delo je za osebo lahko stalno; mora iti parkrat po ulični železnici v mesto radi čekovnega prometa, v banki pa pri vknjiževanju istega. Plača po dogovoru. Lahko se zglasi vsak čas v banki pri tajniku Joseph L. Surtzu, 6131 St. Clair Ave.

Naprodaj

$6,000, gostilna, z licenco za žganje, pivo in vino; rent $60 s 5 sobami, kopališče, klet, furnes; zidano poslopje; Superior blizu Addison. Mora biti gotovina ali dobra varnost. Ako vas zanima, se požurite.

McKENNA
1383 E. 55. St.
HE 5282, MU 4285. (92)

Dvorana se odda

Odda se Knausova dvorana za seje, partije, bankete in svatbe. Zmerna cena. Vprašajte American Legion, 6131 St. Clair Ave., Suite 3, ali pokličite HEnderson 6071. (93)

Dober truk naprodaj

Prodam dobro ohranjen truk, Dodge 1936, 1½ tone. Pokažem tudi odjemalce in kako se trguje s sadjem. Kdor se zanima, naj se oglasi pri

Jos. Kovac
10001 Park Heights (92)

DRUŠTVO SV. ANTONA PADOV. ŠT. 138, C. K. of OHIO

Predsednik Jos. Meglich, podpredsednik John Hrovat st., finančni tajnik John Hrovat ml., 6711 Edna Ave.; zapisnikar in tajnik bolniškega oddelka Joseph Hrovat, 6731 Edna Ave.; blagajnik Frank Turek. Nadzorniki: Geo. Turek, Joseph Kostanjšek, Joseph Pajk. Vratar Anton Gregorač. Društvo zboruje vsak tretji pondeljek v mesecu ob 7:30 zvečer v dvorani stare šole sv. Vida.

SLOVENSKO ŽENSKO PODPORNO DRUŠTVO SRCA MARIJE (staro)

Predsednica Julia Brezovar, podpredsednica Mary Grdina, prva tajnica Frances Novak, 6326 Carl Ave., telefon EN 0729; blagajničarka Louise Pikš, finančna tajnica Mary Bradač, odbornice: Mary Skuly, Anna Erbežnik, nadzornice: Genovefa Zupan, Jennie Brodnik, Agnes Udovich, rediteljica Frances Kasunič, bolniška nadzornica Louise Pikš, zastopnice za skupna društva fare sv. Vida: Mary Pristov, Mary Tekavec; za klub društev SND in konferenco SND Mary Stanonik; društveni zdravniki: dr. Seliškar st., dr. Seliškar ml., dr. Perme, dr. Oman, dr. Perko, dr. Opaskar. Društvo zboruje v stari šoli sv. Vida vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne. Članice se sprejemajo v društvo do 40. leta.

FOR VICTORY
BUY
UNITED STATES DEFENSE
BONDS
AND
STAMPS

RDEČA KOKARDA

ROMAN IZ VELIKE REVOLUCIJE

STANLEY WEYMAN

Veža je bila vsa temna; moja lučka jo je razsvetljevala komaj toliko, da sem se mogel razgledati. Vrata so bila zabarikadirana. To videč sem se obrnil proti stopnicam. V trenutku, ko sem stopil nanje, se je stari sluga, ki je tekel za menoj, spotaknil ob kolovrat, ki mu je stal na poti. Kolovrat se je prevrnil z ropotom, ki mu je zgoraj odgovoril zbor javkajočih in tarnajočih glasov. Ko sem pritekel na vrh, sem našel vekače zbrane okoli lojenke, ki je s svojim slabotnim brlenjem dajala prizoru še bolj klavrno lice. Najbližja dva, star lakaj in kuhinjski dečko, sta preplašeno buljila vame z očmi. Za njima so trepetale tri ali štiri ženske in vekaje stiskale obraze druga drugi v krila.

Starec je meketaje zaklel, trudeč se, da bi jih pomiril.

"Kje je Gargouf?" sem ga vprašal.

"Šel je zadelat vrata na zadnji strani."

"In gospodična?"

"Tamle."

To rekši se je odmaknil in mi pokazal debelo zaveso, ki je zakrivala koničasto okno stopnišča. Zavesa se je zganila; Deniza je stopila izza nje. Otroško ličece ji je bilo bledejše od zidu, a vendar čudno mirno. Na sebi je imela svetlo haljo, ki ji je ohlapno legala po telesu, in nerazčesani lasje so ji svobodno padali na ramena. V bledi svetlobi sveč in obči zmešnjavi, ki jo obdajala, me izprva niti ni opazila.

"Ali se je Gargouf vrnil?" je vprašala.

"Ne, gospodična, toda . . . "

Sluga jo je baš hotel opozoriti name, ko ga je prekinil njen jezni vzklik.

"Naj ta budala utihnejo!" je rekla. "Oh, spravite jih proč —! Niti same sebe ne slišim! In naj gre kdo po Gargoufa. Ali res ni med vami nobenega, ki bi bil za rabo?"

Eden izmed starih služabnikov se je ustrežljivo odpravil ter pustil šibko devojko samo sredi njenih prestrašenih ljudi. Videl sem, kako se je z vsemi močmi upirala grozi. Pred temno zaveso je bila lepota njenega obraza in njenih oblik še bolj vidna, toda občudovanje mi zdaj ni bilo na umu.

"Gospodična," vem dejal, "treba je, da pobegnete skozi vrtna vrata."

Zdrznila se je in oči so se ji razširile.

"Gospod de Saux," je zamrmrala. "Vi tukaj? Ne . . . ne razumem vas. Mislila sem . . . "

"Vsa vas se je vzdignila zoper grad," sem nadaljeval. "Še trenutek in morajo biti tu."

"Tukaj so že," je odgovorila s šibkim glasom.

Hotela je samo reči, da jih vidi skozi okno, kako prihajajo; toda zamolkli hrup, ki se je dvigal zunaj in vsak trenutek bolj grozeče prodiral zidove, je dal njenim besedam drugačen pomen. Ženske so prebledele in spet zagnale svoj javk. Ena izmed njih je v krčevitem zdrzljaju groze prevrnila enega izmed svečnikov. Starec, ki mi je bil odprl, je zajokal.

"Tako mi smrti božje!" sem kriknil osorno. "Ali ti gavrani ne mislijo utihniti?"

Zakaj hrup mi ni dal misliti — in baš premisleka je bilo v tem trenutku najbolj potreba.

"Molčite, budala," sem nadaljeval, "služinčadi ne bo storil nihče ničesar žalega. In vi, gospodična, blagovolite iti z menoj. Niti trenutka ne smemo izgubiti . . . "

Toda ona me je tako čudno pogledala, da sem nehote umolknil.

"Ali je neizogibno potreba, da grem?" je vprašala. "Mar ni več druge pomoči?"

Trušč pred gradom je postal tako glasen, da sva komaj slišala drug drugega.

"Koliko ljudi imate?" sem vprašal.

"Evo Gargoufa," je odgovorila. "On vam pove."

Okrenil sem se in zagledal oskrbnika, ki je prihajal po stopnicah, trd in strog kakor zmerom. V eni roki je držal svečnik, v drugi pištolo; v njegovih očeh sem takoj opazil izraz besnega gneva. Ko so ga ženske uzrle, so zavekale na ves glas. Jaz edini sem se ga razveselil, videč, da vsaj on ne kaže znamenja slabosti. Vprašal sem ga, koliko mož ima.

"Vsi, kar jih je, stoje pred vami," je suho odvrnil, ne da bi se začudil moji prisotnosti.

"In to je vse?"

"Še tri sem imel," je dejal. "Toda pravkar sem našel vrata odpahnjena in o ptičih ni ne duha ne sluha. Tole imam pripravljeno za enega izmed njih," je dodal in mrko pogledal na svojo pištolo.

"Gospodično je treba spraviti odtod."

Z brezčutnostjo, ki me je kar utogotila, je dvignil ramena.

"Kako neki?" je dejal.

"Skozi vrtna vrata."

"Tam so že. Grad je obkoljen."

Vzkriknil sem v svojem obupu; in kakor v potrdilo njegovim besedam je prav tisti mah zabobnel srdit udarec ob glavna vrata in se razlegel po vsem poslopju, naznanjaje, da je usodna ura prišla. Prvemu udarcu je sledil drugi — in nato so se usuli kakor toča. Med tem, ko so se služkinje blejaje obešale druga na drugo, sva se z Denizo spogledala.

"Skriti se boste morali," sem zamrmral.

"Ne, ne," se je branila.

"Nekje gotovo najdemo varen kraj," sem dejal in tesnobno pogledal okoli sebe, ne meneč se za njeno oporekanje. Treskanje udarcev je bilo že kar glušeče. "Na primer v . . ."

"Ne bom se skrila, gospod," je dejala.

Njen obraz je bil smrtnobled in oči so ji plapolale, kakor bi ugašale. In vendar: Deniza, kakor je stala v tem trenutku pred menoj, ni bila več dekletce, ki mi je še pred nekaj dnevi z nemo zadrego strmelo v obraz; bila je gospodična de Saint-Alais, ponosna čuvarica časti svojega doma.

"Naši podaniki so. Govoriti hočem z njimi," je povzela in hrabro stopila naprej, čeprav so ji ustnice drgetale od razburjenja. "In če se drznejo . . . "

"Ob pamet so," sem odvrnil. "Saj slišite, da besnijo kakor obsedeni! Toda eno upanje še imam, edino, ki ostane. Če jih ogovorim, preden vdero v grad, bom imel nemara uspeh. Samo trenutek, gospodična; prosim vas, skrijte to luč."

Hlastno sem se obrnil in prijel za zaveso. Toda Gargouf me je prehitel. Zadržal mi je roko in me ustavil.

"Kaj pa je? Kaj nameravate?" je zarenčal.

"Ogovoriti jih hočem skozi okno."

"Ne bodo vas poslušali."

"Čeprav ne, poizkusiti hočem vendarle. Kaj nam pa ostane drugega."

"Jeklo in svinec," je odvrnil s takim glasom, da me je nehote streslo. "Evo lovskih pušek gospoda markiza. Vzemite si eno, gospod vikont, a jaz vzamem drugo. Dve še ostaneta; naši ljudje umejo streljati. Vsaj stopnice bomo branili, če drugega ne."

Začudil sem se oskrbnikovemu pogumu.

"Ali vas ni strah?" sem vprašal sredi divjega razbijanja in kričanja množice.

Vedel sem, kako neznosno je stiskal nesrečneže, ki so zdaj besneli pred gradom, kako jih je izžemal in zlostavljal in kako so morali vsa ta leta stradati zaradi njega.

A Gargouf je samo preklinjal "to živino," ne da bi mi odgovoril.

"Ali boste branili gospodično?" sem vprašal z vročičnim glasom.

Njegova roka je stisnila mojo kakor železen primaž; nisem ga delj izpraševal. A že v naslednjem trenutku sem se zgrozil.

"Oh," sem zavpil, "zažgnati hočejo! Kaj nam pomaga braniti stopnice, če nam podkurijo kakor podganam?"

"Poginili bomo skupaj," je odvrnil Gargouf.

Srdito je brcnil eno izmed žensk, ki so ždele na tleh in vreščale:

"Tiho bodi, mrha! Ali meniš, da ti bo kaj pomagalo, če tuliš —?"

A v tem sem začul pokanje spodnjih vrat, ki so se lomila pod sekirami; planil sem k oknu in odgrnil zastor. Val rdečkaste svetlobe je udaril v sobo in okrvavil strop. Bal sem se le tega, da ne bi razbili vrat in vdrli v grad, preden me začujejo. Na srečo se je okno rado odprlo; še trenutek in stal sem zunaj, na ozkem napušču tik nad velikimi vrati. Pred mojimi očmi se je odigraval prizor, kakršnih francoski gradovi že dolgo niso bili vajeni.

Nekoliko v stran od vhoda je gorel veliki golobnjak; črn oblak dima je bruhal iz njega in zakrival vse ozadje s svojimi zloveščimi vrtinci, izpod katerih so zdaj pa zdaj s podeseterjeno silo udarjali plameni. Na jasnini ognja so se odražale črne sence ljudi, ki so z neugnanostjo peklenščkov donašali slamo in netili požar. Onkraj golobnjaka je gorel skedenj in stog sena; nekaj bliže, baš pred gradom, je tekala množica postav sem ter tja; nekatere so se znašale nad vrati in okni, druge so vlačile gorivo; vse je skakalo, kričalo in se grohotalo z grohotom pogubljencev, ki se je pošastno zlival z uljenjem plamenov in žvenketom stekel, pokajočih od vročine.

V ospredju sem videl Petit-Jeana, ki je poveljeval; več mož je stalo okoli njega. Ženske niso divjale nič manj od moških; eno izmed njih, ki je vsa razmršena in napol razgaljena vihtila orožje ter bruhala kletvine, je bilo posebno odurno gledati. Prav ta me je prva opazila; kažoč name, je z ostudnimi besedami preklinjala nas vse, mene in domačo gospodo, ter z glasnim vpitjem zahtevala našo kri.

VIII

Gargouf.

Nekateri izmed seljakov so mirili svoje tovariše, češ, naj me poslušajo, drugi so bedasto zijali vame ali pa so me kazali sosedom, toda večina se je pridružila divji ženščini; razjarjena po mojem pojavljenju mi je žugala s pestmi ter me obsipala z najodurnejšimi grožnjami in najostudnejšimi pridevki. Kako minuto se je ozarčje kar treslo od klicev "Doli gospoda!" in "Doli trinogi!" kar se mi je zdelo zelo slabo znamenje. Toda — bodi si, da so bili zagledali oskrbnika, bodisi, da so se vrnili k svoji glavni mržnji, od katere jih je bil za trenutek odvrnil moj nastop— to vpitje se je kmalu prelilo v vihar rjovenja "Gargoufa! Gargoufa!" — tako divje bučeč in poln krvoločnih pretenj, da je moral prebledeti vsak, kdor ga je slišal.

"Gargoufa! Gargoufa! Dajte nam Gargoufa!" so tulili. "Dajte nam Gargoufa, da mu zalijemo žrelo z zlatom, ki ga ni bil nikdar sit! Dajte nam Gargoufa — nikoli več ne bo iztezal kremplјev po naših hčerah!"

Vztrepetal sem ob misli na Denizo, ki je slišala vse to, in na nevarnost, ki ji je pretila. Podivjanci pred gradom niso bili več ljudje; vpliv tiste furije jih je izpreminjal v brezumne zveri, pijane ognja in razbrzdanosti.

Iz zadnjih vrst je počil strel; čul sem jek stekla, ki se je razletelo nedaleč od mene. Nekdo, ki je stal bliže, je vrgel proti meni goreče poleno, ki je palo na napušč, tik zraven moje noge. Brcnil sem ga nazaj.

Ob tem je hrup za trenutek ponehal; brž sem porabil priliko.

"Lopovi malopridni!' sem zakričal, trudeč se, da bi prevpil uljenje plamenov. "Glejte, da izginete! Vojniki iz Cahorsa so na poti; ura je že, kar sem poslal ponje. Spravite se, preden pridejo, pa se zavzamem za vas. Če ostanete tu in zagrešite le še najmanjše zlodejstvo, boste vsi do zadnjega obstojeni na smrt!"

Porogljivo kričanje je odgovorilo mojim besedam. Nekateri so vpili, da so vojniki z njimi enih misli, drugi so proglašali, da aristokratov ni več in da so gradovi last naroda. Neki pijanec je z zoprno trdovratno blejal: "Doli Bastilja! Doli Bastilja!"

Boječ se, da ne bi izgubil igre, sem mahnil z roko.

"Kaj hočete prav za prav?" sem viknil.

"Pravice!" je zakričal nekdo. "Osvete!" je zavpil drugi. "Gargoufa!" je zatulil tretji. "Gargoufa!" je v zboru ponovila množica. A tedaj je Petit-Jean ustavil hrup.

"Dovolj!" je velel s svojim hripavim, surovim glasom. "Mar smo prišli samo zato, da bi se drli? A vi, gospod, predajte nam Gargoufa pa vas izpustimo, ne da bi vam skrivili las na glavi. Če nam ga ne daste, zapalimo grad, da zgorite z njim vred vsi, kar vas je."

"Kmetavs ti lopovski!" sem zavpil. "Znaj, da imamo puške in . . . "

"Naj imajo podgane še take zobe, pekle se bodo vendarle! Pekle se bodo!" mi je zabrusil.

In zmagoslavno je pokazal s svojo sekiro na goreče poslopja.

"Pekle se bodo! . . . Dobro me poslušajte, gospod," je ponosno nadaljeval. "Minuto časa vam damo za premislek. Predajte nam Gargoufa na milost in nemilost — ostali pa lahko odidete."

"Vsi?"

"Da, vsi."

Mraz me je izpreletel.

"A kaj bo z Gargoufom?" sem vprašal. "Mar ga . . . Kaj mislite storiti z njim?"

"Spekli ga bomo!" je s strahovito kletvijo zarjovel kovač in besneži okoli njega so se zarezgetali kako peklenščki. "Najprej ga bomo živega drli na meh in potlej ga bomo pekli —!"

Trepetal sem. Pomoč iz Cahorsa ni mogla priti preje nego čez kako uro. Da bi iz Sauxa vobče prišla, je bilo malo verjetno. Vrata, nad katerimi sem stal, so se morala vsak trenutek zrušiti. Napadalcev je bilo tridesetkrat več od nas in želja po osveti jim je jemala poslednji ostanek razsodnosti. Stoletja trpljenja so se dramila v njihovi krvi in vpila po maščevanju. Ogenj, ki so ga bili zapalili, jim je podžigal samozavest. Požar se jim je razlival v žile.

"Doli Bastilja! Doli trinogi!"

Okleval sem.

"Minuto!" je ponovil kovač s pomenljivo kretnjo. "Minuto časa imate. Ali Gargoufa—ali vse!"

"Počakajte!"

Vrnil sem se v sobo. Prizor, ki se je tu ponujal mojim očem ni bil nič bolj tolažilen od vnanjega. Ženske so bile prestale hlipati in tarnati in so se v nemi, prestrašeni gruči stiskale v kot. Stara služabnika in kuhinjski dečko so si oblizovali ustnice ter kradoma pogledovali zdaj drug drugega, zdaj puške, ki so jih držali v rokah.

(Dalje prihodnjič)

Slika predstavlja svetovnega prvaka v boksanju, Joe Louis-a, kako izroča generalnemu majorju I. A. Philippsonu ček za $64,908.02 kot njegov del preostanka boksarske tekme z Abe Simonom. Dar je namenjen za pomoč vojnim sirotam. V sredi je Mike Jacobs, prireditelj boksarske tekme.

Posebno nosilnico uporabljajo pri prenosu ranjenca ob naapdu na Wake otočje 24. februarja. Ranjenca so ravno dvignili z rušilca in ga bodo prenesli na matično ladjo.

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pridite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Ave. HEnderson 0628

Floyd Bradford v Portland, Ore., nudi avtomobilistom, ki so že poslali svoje avtomobile spat, ker nimajo več obročev, brezplačno idejo, kako si pomagati v sili. Naredil si je nadomestne obroče iz starih avtomobilskih vzmeti in kosov starega kavčuka. Pravi, da se lahko vozi, toda preveč na "gas" pritiskati pa ne sme.

Predsednik Roosevelt predseduje prvi seji novega pacifiškega vojnega sveta v Beli hiši. Od leve na desno so: Dr. T. V. Soong, Kitajska; Walter Nash, Nova Zelandija; Dr. Herbert V. Evatt, Avstralija; Lord Halifax, Anglija; predsednik Roosevelt; Hume Wrong, Canada; Dr. Alexander Loudon, Nizozemska in Harry Hopkins, posebni pomočnik našega predsednika.